ХАРКІВСЬКИЙ ПРИВАТНИЙ
ЛІЦЕЙ «АНГСТРЕМ»
ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Інструкція з охорони праці № 1

вступний інструктаж

2026

ЗАТВЕРДЖЕНО

наказом директора
Харківського приватного
ліцею «Ангстрем»
Харківської області

від 12.01.2026 № 07

Вступний інструктаж
з питань охорони праці

1. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Дата створення підприємства: 28.10.2015

Напрям діяльності: надання освітніх послуг у сфері загальної середньої освіти

Дата відкриття: 16.02.2016

Назву змінено: 27.11.2020 (наказ директора від 27.11.2020 № 54)

Харківський приватний ліцей «Ангстрем» Харківської області (далі – Ліцей «Ангстрем») є приватним закладом та знаходиться у приватній власності.

Юридична адреса Ліцею «Ангстрем»: проспект Незалежності, будинок 10, місто Харків, 61022.

Повне найменування українською мовою:
Харківський приватний ліцей «Ангстрем» Харківської області
Скорочене найменування українською мовою: Ліцей «Ангстрем»

Повне найменування російською мовою:
Харьковский частный лицей «Ангстрем» Харьковской области
Скорочене найменування російською мовою: Лицей «Ангстрем»

Ліцей «Ангстрем» є юридичною особою, має самостійний баланс, рахунок в установі банку, печатку, штамп, бланки з власними реквізитами, ідентифікаційний код.

Ліцей «Ангстрем» у своїй діяльності керується Конституцією України, Законами України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», актами Президента України, Кабінету Міністрів України, наказами МОН України, інших центральних органів виконавчої влади, Департаменту освіти Харківської міської ради, Департаменту науки і освіти Харківської обласної державної

адміністрації, Положенням про дистанційну форму здобуття повної загальної середньої освіти, рішеннями Учасників (Засновників), цим Статутом.

Ліцей «Ангстрем» здійснює освітній процес за дистанційною та екстернатною формами навчання з використанням технологій дистанційного та очно-дистанційного навчання в різних формах здобуття освіти у вигляді навчальних та корекційно-розвиткових занять, вебінарів, онлайн форумів та конференцій, самостійної роботи учнів із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій, дослідницької, пошукової та проектної діяльності, навчальних ігор, індивідуальних консультацій та очних сесій двічі на рік.

Мова навчання — російська, українська.

2. ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ ЗАКОНУ УКРАЇНИ «ПРО ОХОРОНУ ПРАЦІ»

2.1.Інструкція розроблена відповідно до Положення про розробку інструкцій з охорони праці, затвердженого наказом Комітету по нагляду за охороною праці Міністерства праці та соціальної політики України від 29.01.1998 № 9.

2.2. Законодавство про охорону праці складається із Закону України «Про охорону праці» від 14.10.1992 № 2694-XII (далі — Закон про охорону праці), Кодексу законів про працю України від 10.12.1971 № 322-VIII (КЗпП) та інших нормативних актів.
Охорона праці — це система правових, соціально-економічних, організаційно-технічних, санітарно-гігієнічних і лікувально-профілактичних заходів та засобів, спрямованих на збереження здоров’я і працездатності людини у процесі трудової діяльності.

За Законом про охорону праці державна політика у галузі охорони праці базується на принципах:

- пріоритету життя і здоров’я працівників щодо результатів виробничої діяльності підприємства, повної відповідальності роботодавця за створення безпечних і здорових умов праці;
- комплексного розв’язання завдань охорони праці на основі загальнодержавної, галузевих, регіональних програм із цього питання та з урахуванням інших напрямів економічної і соціальної політики, досягнень у галузі науки і техніки та охорони довкілля;
- соціального захисту працівників, повного відшкодування шкоди потерпілим від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань;
- встановлення єдиних вимог із охорони праці для всіх підприємств і суб’єктів підприємницької діяльності незалежно від форм власності та видів діяльності.

2.3. Трудовий договір — угода між працівником і власником підприємства, за якою працівник зобов'язується виконувати роботу, визначену цією угодою з підпорядкуванням внутрішньому трудовому розпорядку, а власник — виплачувати працівникові заробітну плату і забезпечувати умови праці, необхідні для виконання роботи, передбачені законодавством про працю, колективним договором й угодою сторін.

Перерву для відпочинку і харчування надають, як правило, за погодженням із вищим керівництвом.

Праця жінок на виробництві захищена такими нормами законодавства:

- про заборону застосування праці жінок на важких роботах і на роботах зі шкідливими умовами праці (ст. 10 Закону про охорону праці);
- про заборону перенесення і пересування жінками важких речей, які перевищують встановлені для них граничні норми (ст. 10 Закону про охорону праці);
- про відпустку у зв'язку з вагітністю, пологами та доглядом за дитиною (ст. 17 Закону України «Про відпустки» від 15.11.1996 № 504/96-ВР) тощо.

2.4. Працівники зобов'язані дотримуватися правил внутрішнього трудового розпорядку. За порушення трудової дисципліни до працівника застосовують заходи стягнення згідно зі статтею 147 КЗпП — догана; звільнення.

2.5. Органами державного нагляду за охороною праці є інспекції та служби згідно з законодавством.

Права наглядових органів:

- у будь-який час відвідувати і перевіряти підприємства щодо дотримання законів із охорони праці;
- направляти приписи про усунення порушень;
- зупиняти роботу на тих ділянках, де є порушення, що загрожують життю людей;
- притягати до відповідальності винних у порушенні нормативних актів із охорони праці.

2.6. Власник підприємства зобов'язаний:

- створити умови праці відповідно до нормативних актів із охорони праці;
- створити систему управління охороною праці;
- призначити відповідального з питань охорони праці;
- провести атестацію робочих місць (за необхідності) і розробити заходи щодо усунення шкідливих факторів;
- розробити заходи щодо поліпшення умов праці;
- розробити інструкції з охорони праці, регулярно проводити навчання безпечного експлуатування технологічного обладнання тощо.

2.7. Працівник зобов'язаний знати і виконувати:

- вимоги нормативних актів із охорони праці;
- правила безпечного експлуатування машин, механізмів, устаткування;
- правила внутрішнього трудового розпорядку підприємства;
- проходити в установленому порядку попередній та періодичний медогляди;
- співпрацювати з адміністрацією підприємства щодо організації безпечних і здорових умов праці;
- вживати заходів для усунення будь-якої виробничої ситуації, яка загрожує життю, здоров'ю людей або навколишньому середовищу;
- повідомляти про небезпеку безпосередньому керівнику або посадовій особі.

2.8. За порушення законодавства про охорону праці винних працівників притягують до дисциплінарної, адміністративної, матеріальної та кримінальної відповідальності згідно з чинним законодавством.

2.9. Під час укладання трудового договору адміністрація має під розписку поінформувати особу, яку приймають на роботу, про умови праці на підприємстві, наявність на робочому місці небезпечних і шкідливих виробничих факторів, можливі наслідки їх впливу на здоров'я та про права особи на пільги і компенсації за роботу в таких умовах відповідно до законодавства і колективного договору. Заборонено укладати трудовий договір із тими, кому за медичним висновком за станом здоров'я протипоказана запропонована робота.

2.10. Адміністрація підприємства може за свої кошти організувати попередній медичний огляд під час прийняття на роботу і періодичні медичні огляди працівників, зайнятих на важких роботах, роботах зі шкідливими або небезпечними умовами праці, а також щорічний огляд осіб віком до 21 року. Професії, працівники яких підлягають медичному огляду, встановлює Міністерство охорони здоров'я України.

Якщо працівник із неповажної причини ухиляється від медичного огляду, адміністрація має право притягнути його до адміністративної відповідальності та відсторонити від роботи без збереження заробітної плати.

Адміністрація на прохання працівника або за власною ініціативою має організувати позачерговий медичний огляд, якщо працівник вважає, що стан його здоров'я погіршується через умови праці.

2.11. Усі працівники під час прийняття на роботу й у процесі трудової діяльності проходять навчання, інструктажі з питань охорони праці, надання першої допомоги потерпілим при нещасних випадках, про правила поведінки при виникненні аварійних ситуацій.

Працівників допускають до самостійної роботи після вступного та первинного інструктажів, навчання (стажування), перевірки теоретичних знань і набуття навичок безпечних методів праці.

Допускати до роботи працівників, які не пройшли навчання та перевірку знань із питань охорони праці, заборонено.

3. ПОРЯДОК РОЗСЛІДУВАННЯ НЕЩАСНИХ ВИПАДКІВ

3.1. Розслідуванню й обліку підлягають нещасні випадки, що сталися на території підприємства, поза територією підприємства, під час виконання трудових обов'язків або в інтересах виробництва, у робочий час, а також у відрядженні тощо, через які працівник втратив працездатність на один робочий день і більше, а також випадки смерті на підприємстві.

3.2. Під нещасним випадком або травмою розуміють раптовий вплив на організм людини зовнішнього фактору, що порушує анатомічну цілісність тканин і функціональні процеси, що протікають у них. Це травми, отруєння, теплові удари, обмороження; ураження електричним струмом, блискавкою; ушкодження через аварії, пожежі, стихійні лиха, контакт із тваринами тощо.

3.3. Адміністрація має розслідувати та вести облік нещасних випадків, професійних захворювань та аварій відповідно до Порядку розслідування та обліку нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві, затвердженого постановою КМУ від 17.04.2019 № 337. Розслідують та ведуть облік нещасних випадків, які сталися як протягом робочого часу (зі встановленими перервами), так і під час робіт у надурочний час, вихідні та святкові дні.

3.4. Нещасний випадок та/або гостре професійне захворювання (отруєння) визнаються не пов'язаними з виробництвом у разі вчинення потерпілим кримінального правопорушення, що встановлено обвинувальним вироком суду або постановою (ухвалою) про закриття кримінального провадження за нереабілітуючими підставами; смерті працівника від загального захворювання або самогубства, що підтверджено висновками судово-медичної експертизи та/або відповідною постановою про закриття кримінального провадження.

4. ПОЖЕЖНА БЕЗПЕКА

4.1. Кожен працівник зобов'язаний знати:

- правила пожежної безпеки, встановлені для його робочого місця;

- де є найближчий сповіщувач (телефон) і способи виклику пожежної охорони;
- розміщення засобів пожежогасіння, їх призначення та як ними користуватися.

4.2. Територію підприємства необхідно утримувати в чистоті і порядку. Заборонено допускати захаращення, забруднення доріг, під'їздів, майданчиків навколо виробничого обладнання, доступів до протипожежного обладнання, засобів пожежогасіння та зв'язку.

4.3. Курити на території підприємства дозволено лише у спеціально відведених місцях.

4.4. Об'єкти підприємства потрібно обладнати первинними засобами пожежогасіння згідно з нормами. Усі засоби пожежогасіння, розміщені у приміщеннях, мають бути справними й готовими до негайного використання.

4.5. Якщо виникла пожежа, працівник зобов'язаний негайно припинити роботу, вимкнути загальний рубильник, викликати представників пожежної охорони за телефоном 101 та почати гасити пожежу наявними засобами пожежогасіння, якщо це не загрожує життю та безпеці.

5. ДОМЕДИЧНА ДОПОМОГА ПРИ НЕЩАСНИХ ВИПАДКАХ

5.1. При нещасному випадку своєчасна домедична допомога має вирішальне значення для здоров'я і життя потерпілого. Домедична допомога надається відповідно до затверджених порядків згідно з наказом Міністерства охорони здоров'я України Про затвердження порядків надання домедичної допомоги особам при невідкладних станах від 09.03.2022 № 441.

5.2. Домедичну допомогу необхідно надати негайно. Варто пам'ятати, що домедична допомога не замінює кваліфіковану медичну допомогу. Окрім надання домедичної допомоги, потрібно викликати швидку або доставити потерпілого до медичного закладу.

5.3. У місцях, де постійно перебувають працівники, мають бути аптечки з набором медичних засобів. Із заходами домедичної допомоги потрібно ознайомити усіх працівників.

5.4. При легких забоях без пошкодження шкіри на травмовану ділянку варто накласти холодний компрес. При сильних ударах потерпілого необхідно обережно покласти на ноші, розстебнути йому одяг. Якщо немає відкритої рани, прикласти до забитих місць холодний компрес.

5.5. При пораненнях, навіть невеликих, варто вжити усіх заходів, щоб уникнути забруднення рани. Адже в організм людини можуть проникнути мікроби, що викликають небезпечні захворювання. Тому не можна промивати рану водою, змащувати будь-якими мазями, посипати порошком тощо. Рану потрібно покрити стерильним перев'язувальним матеріалом і перев'язати бинтом. Для цього використовують індивідуальний перев'язувальний пакет, що є в аптечці.

Той, хто надає допомогу, має попередньо вимити руки з милом. Якщо це зробити неможливо, то потрібно змастити пальці спиртовим розчином йоду. Однак навіть вимитими руками доторкатися до рани не можна. При незначному пораненні кінцівки, щоб зупинити кровотечу, потрібно підняти кінцівку вгору. Також можна придавлювати рану пальцями, попередньо наклавши на неї пов'язку зі стерильного бинта.

5.6. Послідовність дій при наданні домедичної допомоги постраждалим при масивній зовнішній кровотечі:

1) переконатися у відсутності небезпеки;

2) покликати на допомогу оточуючих. Якщо випадкових свідків декілька слід звертатись до конкретної особи;

3) за наявності, перед початком надання домедичної допомоги використати засоби індивідуального захисту: рукавички, маска, захист очей;

4) при кровотечі з рани кінцівки та з можливістю її чіткої візуалізації:

а) здійснити максимально можливий тиск на рану руками;

б) накласти пов'язку, що тисне та оцінити її ефективність;

в) якщо кровотеча зупинилась: заспокоїти постраждалого; здійснити виклик екстреної медичної допомоги та дотримуватись вказівок диспетчера прийому виклику;

г) якщо кровотеча не зупинилась, накласти кровоспинний джгут:

- кровоспинний джгут з можливістю створення додатково тиску слід накладати на відстані 5-7 см вище рани;

- кровоспинні джгути не слід накладати безпосередньо на ліктьовий чи колінний суглоби;

ґ) після накладання кровоспинного джгута оцінити його ефективність:

- якщо кровотеча зупинена, записати точний час накладання кровоспинного джгута безпосередньо на кровоспинному джгуті або іншому видимому місці. Якщо немає можливості записати час накладання кровоспинного джгута інформацію слід передати медичним працівникам та впевнитись, що час зафіксовано в медичній документації;

- якщо є відповідний навик, перевірити наявність пульсу на кінцівці нижче накладання кровоспинного джгута, та, за його наявності, здійснити додатковий тиск кровоспинним джгутом та/або накласти додатковий кровоспинний джгут, як описано нижче;

- якщо кровотеча не зупинилась, слід збільшити тиск кровоспинного джгута та/або накласти ще один кровоспинний джгут вище першого джгута. Якщо накладання другого кровоспинного джгута не ефективно або відсутня можливість його накладання, слід здійснювати прямий тиск на рану руками до

приїзду бригади екстреної (швидкої) медичної допомоги або виконати тампонування рани;

5) при кровотечі з рани кінцівки без можливості її чіткої візуалізації:

а) накласти кровоспинний джгут максимально високо на кінцівку;

б) заспокоїти постраждалого та пояснити подальші дії;

в) розрізати одяг на кінцівці, якщо можливо;

г) оцінити ефективність накладання кровоспинного джгута:

- якщо кровотеча зупинена, записати точний час накладання кровоспинного джгута безпосередньо на кровоспинному джгуті або іншому видимому місці. Якщо немає можливості записати час накладання кровоспинного джгута, інформацію слід передати медичним працівникам та впевнитись, що час зафіксовано в медичній документації;

- якщо є відповідний навик, перевірити наявність пульсу на кінцівці нижче накладання кровоспинного джгута, та за його наявності здійснити додатковий тиск кровоспинним джгутом та/або накласти додатковий кровоспинний джгут як описано нижче;

- якщо кровотеча не зупинилась, слід збільшити тиск кровоспинного джгута та/або накласти ще один кровоспинний джгут залежно від місця локалізації рани. Якщо накладання другого кровоспинного джгута не ефективно або відсутня можливість його накладання, слід здійснювати прямий тиск на рану руками до приїзду бригади (швидкої) екстреної медичної допомоги або виконати тампонування рани;

- не знімати та не послабляти кровоспинний джгут до приїзду бригади (швидкої) екстреної медичної допомоги;

6) при кровотечі з рани яка локалізована в пахвових, пахвинних ділянках, сідниць та основи шиї:

а) здійснити максимально можливий тиск на рану;

б) заспокоїти постраждалого та пояснити подальші дії;

в) здійснити туге тампонування рани за допомогою гемостатичного засобу або марлевого бинта. Після виконання тампонування слід здійснити прямий тиск на рану протягом 3 хвилин при використанні гемостатика та 10 хвилин при використанні марлевого бинта;

г) оцінити ефективність тампонування рани:

- якщо кровотеча зупинена, надавати подальшу домедичну допомогу передбачену Порядком надання домедичної допомоги постраждалим при масивній зовнішній кровотечі;

- якщо кровотеча не зупинена, здійснити повторне тампонування рани за можливості. За відсутності такої можливості, здійснювати максимально можливий тиск руками на рану до приїзду бригади екстреної (швидкої) медичної допомоги.

Джгут або закрутку накладають на кінцівки так, щоб кровоносні судини були притиснуті до кістки. Як джгут застосовують пружну розтягнуту тканину, гумову трубку, підтяжки тощо. Накладений джгут потрібно тримати не більше 1,5-2 годин, інакше кінцівка, на яку його наклали, може омертвіти.

Якщо напохваті немає матеріалу для джгута, кровотечу можна зупинити закруткою. Для цього можна використати рушник, мотузку тощо. Матеріал обмотують навколо кінцівки і зав'язують вузлом. У вузол вставляють паличку і записку із зазначенням точного часу, коли перев'язали кінцівку. Паличкою закручують вузол доти, доки кровотеча не зупиниться.

5.7. Термічні опіки (вогнем, струмом тощо) бувають:

- першого ступеня (еритема) - почервоніння шкіри, набряклість і біль;
- другого ступеня (утворення пухирів) - сильний біль із інтенсивним почервонінням, відшаруванням епідермісу з утворенням міхурів, наповнених рідиною;
- третього ступеня: пошкодження всієї товщі шкіри з утворенням щільного струпу, під яким перебувають ушкоджені тканини;
- четвертого ступеня (обвуглення): пошкодження всієї товщі шкіри з ушкодження м'язів, сухожиль, кісток.

Під час допомоги необхідно загасити на потерпілому палаючий або тліючий одяг та накинути на нього наявний напохваті одяг або кошму. Якщо це зробити не можна, потерпілий має кататися по землі, щоб одяг припинив горіти і тліти.

Послідовність дій при наданні домедичної допомоги постраждалим при термічних опіках:

1) перед наданням допомоги переконатися у відсутності небезпеки для себе, оточуючих, постраждалого та тільки за її відсутності перейти до наступного кроку;

2) припинити дію високої температури на постраждалого, при необхідності зняти тліючий одяг;

3) зняти прикраси, які є на ділянці опіку;

4) заспокоїти постраждалого та пояснити свої подальші дії;

5) здійснити виклик екстреної медичної допомоги та дотримуватись вказівок диспетчера прийому виклику;

6) охолодити місце опіку шляхом промивання протягом щонайменше 20 хвилин водою кімнатної температури, якщо площа опіку не перевищує 20 % у дорослих або 10 % у дітей;

7) після охолодження накласти на місце опіку чисту, стерильну суху марлеву пов'язку. Пов'язка не повинна здійснювати тиск на м'які тканини;

8) за наявності міхурів не слід їх пошкоджувати. При випадковому пошкодженні міхурів накласти пов'язки, як описано вище;

9) при опіках більше ніж 20 % площі тіла у дорослих або 10 % у дітей потрібно накрити постраждалого термопокривалом/покривалом;

10) забезпечити постійний нагляд за постраждалим до приїзду бригади екстреної (швидкої) медичної допомоги;

11) при погіршенні стану постраждалого до приїзду бригади екстреної (швидкої) медичної допомоги повторно зателефонувати диспетчеру екстреної медичної допомоги;

12) за можливості зібрати у постраждалого чи оточуючих максимально можливу інформацію стосовно обставин отримання травми. Всю отриману інформацію передати фахівцям бригади екстреної (швидкої) медичної допомоги або диспетчеру служби екстреної медичної допомоги.

5.8. При ураженні електричним струмом порятунок потерпілого залежить від того, як швидко його звільнять від дії струму та нададуть домедичну допомогу.

Послідовність дій при наданні домедичної допомоги постраждалим при ураженні електричним струмом або блискавкою:

1) перед наданням допомоги переконатися у відсутності небезпеки для себе, оточуючих, постраждалого та тільки за її відсутності перейти до наступного кроку.

Щоб допомогти людині, яку уразило струмом, необхідно якнайшвидше припинити дію струму. Якщо потерпілий перебуває на висоті (наприклад на сходах), то перед тим, як вимкнути електричний струм, потрібно вжити заходів для того, щоб потерпілий не забився під час падіння.

Якщо не можливо швидко вимкнути подачу електричного струму, необхідно відвести потерпілого від струмопровідних частин. При цьому потрібно пам’ятати, що без запобіжних заходів торкатися до людини, що перебуває під напругою, небезпечно для життя.

Якщо установка розміщена під напругою, то для того, щоб відвести потерпілого від струмопровідних частин (або від проводу), варто користуватися сухим одягом, дерев’яним предметом або іншими сухими непровідниками.

Щоб відвести потерпілого від струмопровідних частин, можна також взятися за його одяг, якщо він сухий і відстає від тіла, наприклад із підлоги. Людина, яка надає допомогу, має надягти гумові рукавички, калоші. Вона має стояти на ізоляторі (гумовий килимок, сухе дерево). Рекомендують по змозі діяти однією рукою.

Щоб відвести потерпілого від струмопровідних частин, що розміщені під високою напругою, варто надягти гумові боти, рукавички. Діяти потрібно штангою або кліщами, які розраховані для цієї напруги. Якщо потерпілий, якого звільнили від дії струму, знепритомнів, необхідно забезпечити йому доступ свіжого повітря;

2) якщо постраждалий у свідомості, заспокоїти та пояснити свої наступні дії;

3) здійснити виклик екстреної медичної допомоги та дотримуватись вказівок диспетчера прийому виклику;

4) при ураженні постраждалого електричним струмом:

- якщо постраждалий без свідомості, впевнитись, що дія електричного струму на постраждалого припинена;

- всі дії по припиненню дії електричного струму слід здійснювати за умови проходження відповідного навчання або здійснити виклик за єдиним телефонним номером системи екстреної допомоги населенню 112;

- якщо дія електричного струму на постраждалого припинена, слід надати йому домедичну допомогу, відповідно до наявних пошкоджень.

Якщо у нього порушене дихання, потрібно розпочати штучне вентилювання легенів.

Якщо потерпілий без свідомості, але пульс і дихання стійкі, то його варто зручно укласти на підстилку; розстебнути йому одяг і пояс; забезпечити доступ свіжого повітря; піднести під ніс вату, змочену в нашатирному спирті; окропити обличчя холодною водою. Йому необхідно забезпечити спокій до прибуття швидкої медичної допомоги.

5) забезпечити постійний нагляд за постраждалим до приїзду бригади екстреної (швидкої) медичної допомоги;

6) при погіршенні стану постраждалого до приїзду бригади екстреної (швидкої) медичної допомоги повторно здійснити виклик екстреної медичної допомоги;

7) за можливості зібрати у постраждалого чи оточуючих максимально можливу інформацію стосовно обставин отримання травми. Всю отриману інформацію передати працівникам бригади екстреної (швидкої) медичної допомоги або диспетчеру служби екстреної медичної допомоги.

Розробив:

Заступник директора з НВР

А.О. Шум

Погоджено:

представник трудового колективу

І.П. Морєва